

Ο μητροπολίτης Βενιαμίν Κωστάκε από την Μητρόπολι Μολδαβίας και Σουτσεάβας (1768-1846)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Α) Η ζωή του

Ο μεγάλος μητροπολίτης Βενιαμίν Κωστάκε ήταν ένας από τους μεγαλυτέρους ιεράρχας της Ορθοδόξου Ρουμανικής Εκκλησίας. Αυτός εποίμανε την επαρχία Μολδαβίας με τα σπάνια χαρίσματά του επί μισό αιώνα. Πολύ μορφωμένος, θαρραλέος ιεράρχης, ακαταπόνητος μεταφραστής των βιβλίων, κτίτωρ εκκλησιών και σχολείων, πνευματικός πατήρ της Μολδαβίας, εκλεκτός λειτουργός της Εκκλησίας του Χριστού, διδάσκαλος, έμπειρος χειραγωγός των ψυχών και αφοσιωμένος μοναχός.

Ο μητροπολίτης Βενιαμίν γεννήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 1768 στο χωριό Ροσιέστ περιοχής Φαλτσίου από καλό γένος και πιστούς γονείς, τον Γρηγόριο Κωστάκε και την Μαρία Κατακουζηνού. Από τα πέντε παιδιά των τα τέσσερα ήταν αφιερωμένα στον μοναχικό βίο. Απ' αυτά ο Ματθαίος ήταν μεγάλος νηστευτής. Ο δεύτερος αδελφός, ο Κωνσταντίνος, έγινε μοναχός με το όνομα Καισάριος. Ο τρίτος αδελφός, ο Βασίλειος, έγινε ονομαστός μητροπολίτης της Μολδαβίας. Το τέταρτο

παιδί, η μεγαλόσχημη μοναχή Ελισάβετ, εχρημάτισε ηγουμένη του μοναστηριού Αγαπία επί 32 χρόνια. Ο τελευταίος αδελφός, ο Σερμπάνος, ήταν σύμβουλος του μητροπολίτου Βενιαμίν, και εκάρη μοναχός με το όνομα Σωφρόνιος.

Από μικρός ο νεαρός Βασίλειος δόθηκε από τους γονείς του να σπουδάσει στο γενικής μορφώσεως σχολείο του μοναστηριού των Τριών Ιεραρχών του Ιασίου. Σε ηλικία 15 ετών προσελήφθη από τον επίσκοπο Ιακώβ Σταμάτη ως υποτακτικός στην Επισκοπή του Χους. Μετά από ένα χρόνο εκάρη μοναχός με το όνομα Βενιαμίν. Το έτος 1788 χειροτονήθηκε διάκονος και υπηρετούσε στον καθεδρικό ναό του Ιασίου. Ύστερα ακόμη από ένα χρόνο έγινε ιερέυς και ωνομάσθηκε μέγας εκκλησιάρχης. Ήταν τότε μόνο 20 ετών. Το ίδιο έτος 1789 εξελέγη ηγούμενος στο μοναστήρι του αγίου Σπυρίδωνος του Ιασίου.

Το έτος 1793 ο αρχιμανδρίτης Βενιαμίν εξελέγη και χειροτονήθηκε επίσκοπος στο Χους από τον Πνευματικό του, τον πατέρα Ιακώβ Σταμάτη. Ήταν μόνο 24 ετών όταν έλαβε τον βαθμό του αρχιερέως και από την αρχή αναδείχθηκε πολύ συνετός και αληθινός ποιμήν του ποιμνίου του Χριστού. Τον Νοέμβριο του 1794 εστάλη ως αντιπρόσωπος του Μητροπολίτου στην κηδεία του οσίου Παϊσίου από το μοναστήρι Νεάμτς.

Την 1η Ιουνίου 1796, μετά από τέσσερα χρόνια ποιμαντορίας στο Χους, ο νεαρός επίσκοπος Βενιαμίν μετετέθη στην Επισκοπή Ρομάν, την οποίαν εποίμανε επί επτά χρόνια. Εδώ ίδρυσε ένα νοσοκομείο, ένα φαρμακείο και επλήρωνε από τα χρήματα της Επισκοπής ένα γιατρό για τους ασθενείς του νοσοκομείου. Ταυτόχρονα δημιούργησε μια αξιοζήλευτη πνευματικότητα στην τάξι του ιερατείου της Εκκλησίας.

Στις 10 Μαρτίου, ο μητροπολίτης Ιακώβ Σταμάτης, ο σεβαστός του πνευματικός πατήρ, μετώκησε προς την αιωνιότητα. Μετά από λίγες ημέρες ο Βενιαμίν Κωστάκε εξελέγη Μητροπολίτης Μολδαβίας. Πολλά και δύσκολα ήταν τα προβλήματα που ανεφύοντο μπροστά στον μεγάλο μητροπολίτη, αλλά περισσότερα και αξιομνημόνευτα ήταν τα επιτεύγματά του, τόσο στον πνευματικό και εκκλησιαστικό χώρο, όσο και στον δημόσιο, κοινωνικό και εθνικό.

Το φθινόπωρο του έτους 1803 ίδρυσε το σεμινάριο στο μοναστήρι Σοκόλα, το πρώτο ιερατικό σεμινάριο στη Ρουμανία. Επίσης τότε απέστειλε δύο παιδιά ενός ιερέως, τον Πέτρο και Γεώργιο Ασάκη, να σπουδάσουν στην Ευρώπη. Διωργάνωσε πολλά μοναστήρια και σκήτες της επαρχίας, έκτισε εκ θεμελίων δέκα εκκλησίες στις πόλεις και στα χωριά, επέβαλε νέο μοναχικό κανονισμό για τα μεγάλα μοναστήρια Νεάμτς, Σέκου, Αγαπία και Βαράτεκ, χειροτόνησε στην επαρχία τους τελειοφοίτους που ήταν για ιερείς και έδωσε εντολή το βάπτισμα να γίνεται με

κατάδυσι και όχι με ραντισμό, όπως γινόταν μέχρι τότε.

Το έτος 1833 άρχισε η κατασκευή του μεγαλοπρεπούς Μητροπολιτικού ναού του Ιασίου. Συγχρόνως συνέβαλε άμεσα στην ίδρυση της Μηχανολιδείου Ακαδημίας στην πρωτεύουσα της Μολδαβίας, και στα περισσότερα δημόσια σχολεία καθιέρωσε τις παραδόσεις στην ρουμανική γλώσσα. Επισκεπτόταν πολύ συχνά τις εκκλησίες, τα μοναστήρια, τα σχολεία και προπαντός τα σεμινάρια.

Αλλά η μεγαλύτερη αξιομνημόνευτη δραστηριότης του μητροπολίτου Βενιαμίν ήταν η μετάφρασις και εκτύπωσις πατερικών και λειτουργικών βιβλίων. Όσον αφορά αυτή την δράσι, παραμένει μοναδικός στην Ιστορία της Μολδαβικής Εκκλησίας.

Μεταξύ των ετών 1808-1812 ο μητροπολίτης Βενιαμίν ανεχώρησε από τον θρόνο για το μοναστήρι Νεάμτς, όπου ασχολήθηκε με την εκτύπωσι βιβλίων.

Στις 18 Δεκεμβρίου 1846 απεδήμησε απ' αυτή την ζωή σε ηλικία 78 ετών και ενταφιάσθηκε ως απλός μοναχός στο μοναστήρι Σλάτινα. Μετά από 40 χρόνια τα οστά του μεταφέρθηκαν στο Ιάσιο και τοποθετήθηκαν στον καθεδρικό ναό, που ιδρύθηκε απ' τον ίδιο και τελειοποιήθηκε από τον μητροπολίτη Ιωσήφ Νανιέσκου.

Β) Έργα και λόγοι διδασκαλίας

1) Η πρώτη φροντίδα του μητροπολίτου Βενιαμίν, όταν ανήλθε στον επισκοπικό θρόνο του Ρομάν (1796), ήταν να επιβάλη πειθαρχία στις ενορίες και να ανυψώση την πνευματική ζωή των ιερέων της επαρχίας του. Γι' αυτό τον σκοπό έδωσε ένα ποιμαντικό βιβλίο στους ιερείς, που αποτελείτο από οκτώ κεφάλαια, τα οποία αναφέρονταν στην τελεία αγάπη του Χριστού, στην φιλοπονία για τα εκκλησιαστικά πράγματα και στην ακούραστη φροντίδα για την σωτηρία των πιστών.

2) Όταν έφθασε ο Μητροπολίτης στο Ιάσιο το 1803, πρώτη φροντίδα του ήταν η ίδρυσις ενός σεμιναρίου για την κατάρτισι ενός φωτισμένου Κλήρου της Μολδαβίας. Ως εκ τούτου το ίδιο έτος ίδρυσε το πρώτο σεμινάριο της χώρας στα κελιά του μοναστηρίου Σοκόλα, που είναι στην άκρη της πόλεως, το οποίο ανέδειξε ολοκληρωμένες προσωπικότητες από μορφωμένους ιερείς, διδασκάλους και εναρέτους ιεράρχας.

3) Η αγάπη του Μητροπολίτου για την διαφώτιση του λαού τον προέτρεψε να ανεγείρη και άλλα σχολεία στις πόλεις της Μολδαβίας, καθώς και τυπογραφεία για την εκτύπωση βιβλίων στην ρουμανική γλώσσα. Τα σπουδαιότερα σχολεία που ιδρύθηκαν με την προτροπή και την βοήθειά του ήταν:

—Το σεμινάριο στο μοναστήρι Σοκόλα, το έτος 1803.

—Σχολή εκκλησιαστικής Μουσικής στο Ιάσιο, το έτος 1805.

—Σχολή οικοκυρικής στο μοναστήρι Αγαπία, το 1805.

—Σχολή αρχαρίων, δηλ. σχολείο δημοτικό και γυμνάσιο στο μοναστήρι των Τριών Ιεραρχών του Ιασίου, το 1828.

—Η Μιχαηλίδειος Ακαδημία του Ιασίου, το έτος 1834.

—Δημόσιο Σχολείο για τα κορίτσια της πόλεως του Ιασίου, το 1834.

—Δημόσια σχολεία σ' όλες τις πόλεις της Μολδαβίας, κατά το έτος 1834.

—Πρότυπος σχολή τεχνών και επαγγελματιών στην Μολδαβία, το 1841.

4) Κατά το μακρό διάστημα της ποιμαντορίας του ο μητροπολίτης Βενιαμίν έκτισε εκ θεμελίων και εγκαινίασε δέκα μοναστηριακές εκκλησίες και πάρα πολλές ενοριακές στα χωριά και τις πόλεις. Ανάμεσα στις μοναστηριακές εκκλησίες που κτίσθηκαν με την βοήθειά του μπορούμε να μνημονεύσουμε:

Την εκκλησία του μοναστηρίου Βαράτεκ, την εκκλησία του μοναστηριού Συχαστρία, του μοναστηριού Βορόνα, του μοναστηριού Χωραίτσα, των Σκητών Ντουράου, Ραράου, και άλλες. Ακόμη ένα από τα μεγαλύτερα έργα που πρέπει πρώτα να μνημονεύσουμε, είναι ο καθεδρικός Μητροπολιτικός ναός του Ιασίου που άρχισε το 1833, αλλά παρέμεινε ατελείωτος.

5) Για την εδραίωση της πειθαρχίας στα μοναστήρια ο Μητροπολίτης Βενιαμίν καθιέρωσε νέο μοναστηριακό τυπικό, διόρισε ηγουμένους τους πλέον πνευματικούς, έβαλε στα σχολεία που ίδρυσε καλούς διδασκάλους και εβελτίωσε τα δύο τυπογραφεία του Ιασίου και του μοναστηριού Νεάμτς. Σε αυτά τα δύο τυπογραφεία τυπώνονταν βιβλία για την ωφέλεια και τον φωτισμό του λαού. Μέχρι το τέλος της ζωής του Μητροπολίτου τυπώθηκαν περίπου 130 είδη εκκλησιαστικών βιβλίων και πνευματικής διδασκαλίας. Οι πρόλογοι αυτών των βιβλίων είναι πραγματικές επιστολές πνευματικής οικοδομής.

6) Να τι εδίδασκε ο Μητροπολίτης για την σπουδαιότητα των Βίων των Αγίων

στον πρόλογο των τυπωμένων βιβλίων:

—Ας μη αμαρτάνη κανείς, ούτε να είναι μακριά από την αλήθεια, αλλά ας διαβάζη τα βιβλία που περιέχουν τους βίους των Αγίων των 12 μηνών του έτους, για να στολίζεται με όλα τα είδη των δένδρων που έχουν ωραίους και γλυκούς καρπούς θαυμαστής ζωής. Είναι κήπος με όλα τα είδη των ευωδιαστών λουλουδιών, είναι θεραπευτικά για όλες τις ασθένειες και αδυναμίες.

7) Έλεγε πάλι:

—Όπως τα δένδρα και τα αρωματικά βότανα τέρπουν τις αισθήσεις, χαροποιούν τα μάτια, γλυκαίνουν την γεύσι και κάνουν την ψυχή του θεατού χαρούμενη, έτσι και τα βιβλία με τους βίους των Αγίων δυναμώνουν τον απελπισμένο, παρηγορούν τον λυπημένο, φέρνουν τον αμαρτωλό σε μετάνοια, μαλακώνουν τον σκληρόψυχο και του χαρίζουν την ταπείνωσι, επιστρέφουν τον πλανεμένο, κατανύσσουν τον υπερήφανο, γλυκαίνουν τον πικραμένο απ' την αμαρτία και κάνουν νέο τον παλαιό λόγω της αμαρτίας άνθρωπο, τον βγάζουν από τον θάνατο, από τον ύπνο της αναισθησίας και της ακηδίας, τον ξυπνούν και τον παροτρύνουν προς την εργασία των καλών έργων, τον φλογίζουν προς τα ίχνη των αγίων και τον κατευθύνουν προς την οδό που οδηγεί στην Βασιλεία των Ουρανών.

8) Έλεγε και αυτά ο μεγάλος ιεράρχης:

—Οι Βίοι και η δόξα των αγίων ομοιάζουν με τα λαμπερά αστέρια. Διότι όπως τα αστέρια είναι τοποθετημένα και στερεωμένα στον ουρανό και φωτίζουν όλα αυτά που είναι κάτω από τον ουρανό -φωτίζουν το έδαφος, λαμπυρίζουν στη θάλασσα που ταξιδεύουν τα καράβια, μα τα ονόματά τους δεν τα γνωρίζουμε λόγω του πλήθους των, αλλά θαυμάζουμε την λαμπρότητα των- τέτοιου είδους είναι και η λάμψις της ζωής των αγίων. Φωτίζουν τον νου και χαλιναγωγούν το σώμα με την σωφροσύνη και την ειρήνη.

9) Έλεγε πάλι ο μητροπολίτης Βενιαμίν:

Όπως «αστήρ αστέρος διαφέρει εν δόξη» έτσι και οι Βίοι των Αγίων ο ένας διαφέρει από τον άλλον στην λαμπρότητα και στην δόξα, στην ωραιότητα, στον ψυχικό πλούτο και την διάκρισι.

10) Ενώ αντιθέτως, σ' εκείνους που δεν διάβαζαν τα άγια αυτά βιβλία, κατά τον λόγο του μακαρίου Συμεών του Μεταφραστού, έλεγε:

—Το κακό είναι το ίδιο και όταν μιλάς για τα άπρεπα και όταν σιωπάς για τα ευσεβή και ωφέλιμα. Διότι όπως τα απατηλά και άτιμα ψέματα πληγώνουν τους

ανθρώπους, έτσι και αυτός που παρασιωπά τα καλά έργα των αγίων αποστερεί τους χριστιανούς από την ψυχική ωφέλεια.

11) Ύστερα επρόσθεσε και αυτά τα λόγια:

—Μην υποτιμάτε αυτά που είναι για την ωφέλεια της ψυχής, για την ενδυμασία, για το στόλισμα και την τροφή της. Διότι όπως τρέφεται αυτό το φθαρτό και θνητό σώμα από τις υλικές τροφές, έτσι τρέφεται και η ψυχή με τον λόγο του Θεού, με τις άγιες ιστορίες και με τους βίους των αγίων.

12) Όπως το σώμα, όταν δεν τρώγη τις κατάλληλες τροφές για μια περίοδο, δεν μπορεί πλέον να ζήσει, αλλά πεθαίνει, έτσι και η ψυχή που δεν τρέφεται με την ανάγνωσι των θείων Γραφών, με τους βίους των αγίων και με τον λόγο του Θεού, δεν μπορεί καθόλου να ζήσει, αλλά νεκρώνεται.

13) Άλλοτε πάλι edίδασκε τον λαό λέγοντας:

Ω άνθρωπε, όταν δεν επιθυμής ούτε αγαπής να διαβάζης τους λόγους διδασκαλίας περί θείων έργων, η ψυχή σου δεν έχει ευλάβεια, δεν ταπεινώνεται, δεν μεταμελείται για τις αμαρτίες της. Όταν δεν εγκαταλείπης τις κακίες, όταν δεν συμπαθής τους ασθενείς, δεν ελεής τον πτωχό με ό,τι έχεις να δώσης, δεν αγαπής τον πλησίον σου σαν τον εαυτό σου, αλλά φθονής την πρόοδό του και αντί να βοηθήσης, αρπάζεις από τον πτωχό, τότε η ψυχή σου είναι νεκρή για τα καλά έργα, τα οποία με την ανάγνωσι των θείων Γραφών κατορθώνονται και δημιουργούνται και πολλαπλασιάζονται.

14) Ενώ για τους οκνηρούς που δεν διαβάζουν τα ιερά βιβλία, τους προέτρεπε λέγοντας:

—Γι' αυτό σας παρακαλώ και σας συμβουλεύω, αγκαλιάστε τους βίους των Αγίων και διαβάστε τους, όχι μια φορά, ούτε δύο, αλλά πολλές φορές. Μη λέγετε ότι εμείς τα διαβάζουμε μια φορά ή δύο και μας είναι αρκετό, διότι η σωτηρία της ψυχής επιτυγχάνεται με πολλές συμβουλές, καθώς λέγει ο Εκκλησιαστής.

15) Κατόπιν έλεγε:

—Εάν διαβάζετε πολλές φορές τους βίους των Αγίων με αληθινή πίστι, με ευλάβεια και με προσοχή, η ψυχή σας θα διεγερθή προς τα καλά των έργα, ο νους θα φωτισθή, ενώ τα μάτια σας θα γίνουν δύο ποταμοί ή μάλλον πηγές δακρύων. Τότε θα γνωρίσετε το έλεος του Θεού, την αγαθότητά Του, την αγαθοεργία Του προς τον πλησίον. Τότε θα καταλάβετε πόση αγάπη έδειξαν οι άγιοι στον Θεό, τον Δημιουργό μας, ώστε πολλοί και το σώμα των και όλα τα έδωσαν με σκοπό να

εργασθούν για την αγάπη Του, ενώ άλλοι με νηστεία εξήλειψαν όλα τα αμαρτήματά των.

16) Στη συνέχεια των διδασκαλιών του ο μητροπολίτης Βενιαμίν επρόσθεσε και τα παρακάτω λόγια:

Τα χρήματα που ξοδεύετε κακότροπα στα χαρτοπαίγνια, στις διασκεδάσεις και σε άλλα ανώφελα πράγματα προς απώλεια των ψυχών σας -για τα οποία τι απολογία θα δώσετε την ημέρα της Κρίσεως!- δώστε τα στην αγορά βιβλίων και θα έχετε μισθό από τον Θεό και δόξα, διότι δεν τα σπαταλήσατε άσκοπα. Ενώ τον καιρό που τον δαπανάτε στα τυχερά παιγνίδια και στις άλλες ματαιοδοξίες, είναι καλλίτερα να τον εκμεταλλευθήτε με την ανάγνωσι των βιβλίων των αγίων Πατέρων και θα απαλλαγείτε από το πλήθος των ματαίων συζητήσεων και απασχολιών, για τα οποία θα δώσετε λόγο ενώπιον του φοβερού Κριτού, ο οποίος είπε ότι και για κάθε μάταιο λόγο θα κριθούν οι άνθρωποι την ημέρα της Κρίσεως.

17) Γι' αυτό -συνεχίζει ο μητροπολίτης Βενιαμίν- θα προσευχώμεθα και θα επιθυμούμε και θα συμβουλεύουμε όλους σας να εγκαταλείψετε αυτές τις ψυχοβλαβείς και άσκοπες απασχολήσεις και με την ανάγνωσι των ιερών Βιβλίων να μιμήσθε τον ζήλο και την ζωή των αγίων, ώστε μαζί μ' αυτούς να φιλοξενηθήτε αιώνια στην Βασιλεία των Ουρανών.

18) Έλεγε πάλι προς τα πνευματικά του παιδιά:

—Για τον κάθε άνθρωπο χρειάζεται η θεία βοήθεια, με την οποία φωτίζεται, εγείρεται από τον ύπνο της ραθυμίας, προβαίνει στην πραγματοποίησι των καλών έργων, με τα οποία οδηγείται στην σωτηρία και ατενίζει με ελπίδα τον ουρανό. Αυτή η βοήθεια προσφέρεται και με την ανάγνωσι των θείων Γραφών που προκαλούν και την άπειρη αγάπη του Θεού.

19) Είπε πάλι:

—Τα λόγια του Κυρίου είναι λόγια αγνά, αργύριο στην φωτιά δοκιμασμένο (Ψαλμ. 11,7) ένδυμα χρυσό κατεργασμένο από το λευκότατο λινό του Αμνού του Θεού, του αίροντος την αμαρτίαν του κόσμου, δέρματα της Σκηνής του Μαρτυρίου που ενδύουν την νεκρωμένη πνευματική μας φύσι εκ της παραβάσεως των θείων εντολών και μας στολίζουν σαν μια αγία σκηνή και αγία εκκλησία και μας φιλοξενούν στην άπειρη μακαριότητα του Θεού.

20) Αλλά για τις αρχιερατικές δυσκολίες που συναντούσε, έλεγε τα εξής ο ταπεινός ποιμήν της Εκκλησίας του Χριστού:

—Κατάλαβα λοιπόν ότι τώρα οι καιροί χειροτέρεψαν, τα πράγματα έγιναν ανώμαλα, η ζωή του κόσμου σύντομη, οι αμαρτίες πολλές, ο θάνατος πλησιάζει, το σχοινί της ζωής ημέρα με την ημέρα όλο και σφίγγεται στην βελανιδιά, τα βάσανα της κολάσεως πολλά, φρικιαστικά και ατερμάτιστα, η εστία της γεέννης φλογισμένη και τρομερή, ο τάρταρος τόσο παγερός, ώστε και ο διάβολος ταραάζεται απ' αυτόν, οι βασανιζόμενοι ανελέητοι και ο Κριτής αδέκαστος.

Με τέτοιες σκέψεις αισθάνομαι ότι δεν είμαι δυνατός σαν εκείνον τον Ιακώβ, για να κατρακυλήσω την πέτρα από το στόμιο του φρέατος και να ποτίσω τα πρόβατα του ποιμνίου μου μ' αυτές τις διδασκαλίες, ούτε σαν τον Μωυσή, αφού δεν μετέτρεψα τη ράβδο σε φίδι, ούτε το νερό σε αίμα, για να αποδειχθή η ικανότης μου ότι θα βγάλω τον νέο Ισραήλ από την αμαρτία και θα τον οδηγήσω στην Βασιλεία των Ουρανών. Αλλοίμονο σε μένα τον ανόητο! Με τι ψυχή, με τι καρδιά ετόλμησα ο απερίσκεπτος να πάρω επάνω μου αυτή την διακονία που έχω;

21) Άλλοτε πάλι εξωμολογείτο ο μητροπολίτης Βενιαμίν:

—Αλίμονο μου! Πώς ετόλμησα εγώ ο θρασύς και φορτώθηκα ένα τόσο βαρύ φορτίο; Άραγε έλαβα και εγώ καμιά αποκάλυψη, ώστε να δεχθώ επάνω μου μία υπηρεσία τόσο μεγάλη σαν αυτή; Άκουσα και εγώ, όπως ο Μωυσής: «Έλα και θα σε αποστείλω;» (Έξοδ. 3, 10). Υπολόγισα πρώτα την αναξιότητά μου; Είπα ότι είμαι ισχνός στην φωνή και βραδύς στην γλώσσα λόγω της αθλιότητός μου και της αμαθείας μου; Δεν είμαι άξιος, Κύριε, όπως ήταν τότε ο Μωυσής. Προσεύχομαι όπως εκείνος; Σε παρακαλώ, Κύριε, βάλε άλλον που θα είναι άξιος, για να τον αποστείλεις (Έξοδ. 4, 13). Αχ, πολύ βαρύ αξίωμα φορτώθηκα ο άχρηστος, ξεγελάσθηκα, ακολούθησα τις συμβουλές των ανθρώπων και δεν άνοιξα τα νοερά μάτια μου, για να ιδώ και να μετρήσω την ελεεινότητά μου!

22) Στην συνέχεια επρόσθεσε και αυτά:

Ο Αρχιερέυς του Νέου Νόμου είναι υπέρτερος από τον Αρχιερέα του παλαιού Νόμου. Διότι εκεί ήταν η έξοδος από την Αίγυπτο, ενώ εδώ η απομάκρυνσις από την αμαρτία, εκεί η σωτηρία από την μανία του Φαραώ, εδώ η σωτηρία της ψυχής από την μανία του διαβόλου.

23) Τόσο πολύ τιμούσε ο μεγάλος Ιεράρχης το βιβλίο του αγίου Ιωάννου της Κλίμακος, ώστε το συνιστούσε σ' όλους λέγοντας: Όπως το ψωμί είναι απ' όλα τα φαγητά το αναγκαιότερο στο σώμα, έτσι είναι και αυτό το βιβλίο του αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου, το οποίο μας κατευθύνει για την σωτηρία μας καλλίτερα από τα άλλα πατερικά βιβλία. Και καθώς η σελήνη ξεπερνάει τα άστρα, έτσι και αυτό τα άλλα βιβλία. Και όπως από τις άλλες αισθήσεις του σώματος του

ανθρώπου η αναγκαιότερη είναι η όρασις, έτσι και το βιβλίο αυτό είναι το σπουδαιότερο από τα άλλα για την σωτηρία του άνθρωπου. Επειδή αυτό αναφέρεται ολόκληρο στο πώς να δοξάζεται το Πανάγιο όνομα του Θεού, είναι κατά πολύ θαυμαστότερο και πνευματικώτερο από τα άλλα.

24) Η Κλίμαξ του αγίου Ιωάννου, συνεχίζει ο καλός ποιμήν, δεν είναι μόνο για τους μοναχούς, αλλά και για τους λαϊκούς κατάλληλος οδηγός και κανών, ο οποίος συμβουλεύει όλους λεπτομερώς για την απόκτησι της αγιότητας. Με τις σοφές διδαχές του οδηγεί τους αναγνώστας στην ταπείνωσι και στην πραότητα, η οποία είναι καθαρότης απ' όλους τους μολυσμούς σαρκός και πνεύματος. Δεν είναι δυνατόν να διηγηθή κανείς επάξια τα θαυμαστά προτερήματα αυτού του βιβλίου, που ανταμείβει τους αναγνώστας και εραστάς του.

25) Κατόπιν επρόσθεσε και αυτά τα λόγια:

—Πάρτε αυτό το βιβλίο με πόθο, αγαπητοί αναγνώσται, και διαβάστε το συχνά και με προσοχή· οπωσδήποτε αυτό θα είναι κάποια ράβδος του Μωυσέως, με την οποία θα μπορέσετε να περάσετε την θάλασσα αυτής της ζωής, που είναι φουρτουνιασμένη από τα φοβερά πάθη. Έτσι τον Φαραώ λογισμό, δηλ. τον διάβολο, θα τον ιδήτε βυθισμένο στον πυθμένα, όπως οι Ισραηλίται το πλήθος των Αιγυπτίων.

26) Και πάλι έλεγε:

—Το βιβλίο αυτό είναι το μάννα που γλυκαίνει τις πνευματικές αισθήσεις από την πικράδα των παθών και τα κύματα αυτής της ζωής. Είναι λιμάνι, που λυτρώνει με την ανάγνωσι όσους κινδυνεύουν, τους ελευθερώνει από τον βυθό των πολλών αμαρτιών που είναι μπλεγμένοι και τους κάνει να αισθάνονται ασφαλείς μέσα στο νερό αυτής της πολυτάραχης θαλάσσης της ζωής.

27) Έλεγε πάλι:

Η Κλίμαξ του οσίου Ιωάννου είναι η Κλίμαξ που είδε ο Ιακώβ τον παλαιό καιρό, της οποίας η κορυφή έφθανε μέχρι τον ουρανό, όπου είναι ο θρόνος του Θεού και απ' όπου οι άγγελοι κατεβαίνουν ως λειτουργικά πνεύματα σ' αυτούς που θα κληρονομήσουν την σωτηρία. Συγχρόνως ανεβάζουν ψηλά τις ψυχές που σώζονται και ο Θεός τις αναπαύει στην Βασιλεία του.

28) Στην συνέχεια επρόσθεσε ο μητροπολίτης Βενιαμίν:

—Αυτός που διψάει για σωτηρία, να τρέχη σ' αυτό τον γλυκύτατο ποταμό και πράγματι θα ευφραίνεται και θα χαροποιήται. Διότι τα ορμήματα αυτού του

ποταμού ευφραίνουν πράγματι την πόλη του Θεού (Ψαλμ. 45, 3) δηλ. τις ψυχές των πιστών. Το βιβλίο αυτό με φωνή τρανή κράζει προς αυτούς: «Ελάτε, πλησιάστε όλοι όσοι επιθυμείτε να χορτάσετε από τους καρπούς μου που χαρίζουν αιώνια ζωή».

29) Για την τάξι των εκκλησιαστικών ακολουθιών edίδασκε ο μητροπολίτης Βενιαμίν τα πνευματικά του παιδιά ως εξής:

Με κάθε τρόπο να προσπαθούμε να μεταφράζουμε σωστά και με τους χαρακτήρας της γλώσσης μας, για να είναι ευκατάληπτα στον αναγνώστη, διότι είναι γνωστό ότι μερικοί φιλαναγνώστες της χώρας μας είναι σχεδόν ανίκανοι για ανάγνωσι και δεν καταλαβαίνουν τα νοήματα. Αλλά όχι λόγω αυτής της ακαταληψίας να παραμένει κάτι από τις ιερές ακολουθίες χωρίς να διαβαστή ή να ψαλή, και να αμαρτάνουμε ενώπιον του Θεού ή της Παναγίας Θεοτόκου και των αγίων, στους οποίους ψάλλεται η ακολουθία. Διότι τότε, αντί για ευλογία και συγχώρησι των αμαρτιών μας, θα επισύρομε επάνω μας την οργή και την κατάρρα.

30) Έλεγε πάλι:

—Με όση επιμέλεια, αγάπη και ευλάβεια ψάλλουμε κάτι στον Θεό, στην Θεοτόκο ή στους αγίους, άλλο τόσο ευχαριστείται ο Θεός, η Παναγία Θεοτόκος και οι άγιοι, οι οποίοι παρακαλούν και ικετεύουν τον Θεό υπέρ ημών, να μας χαρίση συγχώρηση των αμαρτιών μας.

31) Ύστερα επρόσθεσε και αυτά:

—Αυτός που ευχαριστεί τον Θεό, ευχαριστεί και την Παναγία Παρθένο και τους αγίους Του. Ομοίως, αυτός που ευχαριστεί τους αγίους Του, ευχαριστεί την Παναγία και τον Θεό.

32) Για την χρήση του τυπικού έλεγε:

—Το τυπικό και το ευρετήριο των ακολουθιών να τα εφαρμόζετε με επιμέλεια. Επίσης να βαδίζετε στην Εκκλησία του Θεού με ευλάβεια και σεμνοπρέπεια, να συμπεριφέρεστε με φόβο Θεού, να διαβάζετε με προσοχή και με ευταξία τα λόγια των αγίων Πατέρων, διότι και τους εαυτούς σας θα ωφελήτε και τους ακροατές στην οδό της σωτηρίας θα οδηγήτε.

33) Η εκκλησιαστική τάξις, έλεγε ο μητροπολίτης Βενιαμίν, σας διδάσκει με πόση σπουδή οφείλτε να ευρίσκεστε στις ιερές ακολουθίες του Θεού, της Παναγίας Θεοτόκου και των αγίων Του την οποία σπουδή πρέπει να την έχη κάθε χριστιανός, ιδιαίτερα οι ιερείς και οι διάκονοι, οι οποίοι έχουν χρέος να είναι φώτα και να

γίνουν τύπος και παράδειγμα αγαθών έργων στους ενορίτες των.

34) Εάν λοιπόν επιμεληθείτε, επρόσθεσε ο Μητροπολίτης, να διαβάσετε το τυπικό και να γνωρίζετε τις διατάξεις του, εάν συνηθίσετε και εξασκήσετε στους κανόνες του, τότε και τις ακολουθίες των αγίων θα τις επιτελήτε σωστά. Εάν είσθε φιλόπονοι προς τα πνευματικά και αγαπάτε την ευταξία των αγίων ακολουθιών, των εκκλησιαστικών τελετών και την μακαριά ζωή των αγίων, τότε θα γίνετε κληρονόμοι της ουρανίου Βασιλείας. Διότι αυτός είναι και ο σκοπός της μεταφράσεως του εκκλησιαστικού τυπικού.

35) Για την ωφέλεια της αναγνώσεως των Αγίων Γραφών edίδασκε τα εξής ο μεγάλος Μητροπολίτης:

—Τι πιο γλυκό, τι πιο ευχάριστο στην ζωή από το να πλησιάζη ο άνθρωπος νοερά τον Θεό και να μιλάη μαζί του με νου καθαρό και αθόλωτο δια μέσου της αναγνώσεως των θείων λόγων; Αυτά γνώριζε και ο προφήτης και βασιλεύς Δαβίδ, ώστε να λέει: «Ως γλυκέα τω λάρυγγί μου τα λόγια σου, υπέρ μέλι και κηρίον» (Ψαλμ. 118, 11).

36) Άλλες φορές προέτρεπε πατρικά λέγοντας:

—Να ασχολείστε ημέρα και νύκτα στην ανάγνωσι των Αγίων Γραφών και να είσθε πράγματι σαν το ξύλο που έχει φυτευθή στις πηγές των υδάτων, ώστε να αποδώσετε στον κατάλληλο καιρό τον καρπό της ζωής· και τότε τα φύλλα των καλών σας έργων δεν θα πέσουν (ψαλμ. 1, 3).

37) Για την σπουδαιότητα του Ωρολογίου edίδασκε τα παρακάτω:

Δεν θα σφάλη κανείς, ούτε θα αστοχήση στην αλήθεια, εάν επονομάση το βιβλίο αυτό χρυσή λυχνία με επτά λαμπάδες, κατά την οπτασία του προφήτου Ζαχαρίου, διότι απεικονίζει αυτές τις επτά Δοξολογίες της Αγίας Ορθοδόξου ημών Εκκλησίας. ούτε πάλι θα κάνη λάθος, εάν το ειπή ουρανό. Διότι όπως ο ουρανός περιέχει μέσα του τα αστέρια και τους επτά πλανήτας, έτσι ολόκληρο το Ωρολόγιο περιέχει τις επτά εκκλησιαστικές ακολουθίες και το πλήθος των αγίων που περιλαμβάνεται στους 12 μήνας.

38) Έλεγε πάλι:

Αγκαλιάστε τις Δοξολογίες αυτές (τις επτά ιερές ακολουθίες της Εκκλησίας μας) με ψυχική ευφροσύνη, αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί, χωρίς οκνηρία, προσφέροντας αυτές στον Θεό όλες τις ημέρες της ζωής σας. Σκεφθήτε τα Πάθη του Κυρίου, τα οποία εκούσια υπέμεινε, αναμένοντας με αγαθή ελπίδα την ημέρα της μελλούσης

Κρίσεως του Χριστού. Διότι θα έλθῃ και θα ἔχῃ τα ἔπαθλα μαζί του, για να ανταμείψῃ τον καθένα κατὰ τα ἔργα του. Και να πιστεύετε χωρίς αμφιβολία ὅτι θα πληρωθῆτε για τους κόπους σας.

39) Για την ωφέλεια των διδασχῶν ἔλεγε πάλι:

—Ὅσο ἡ διδασκαλία ἐξυψώνει και μεγαλύνει τον ἄνθρωπο, ἄλλο τόσο ἡ ἀμάθεια τον ταπεινώνει και τον ἐκμηδενίζει περισσότερο ἀπὸ τις ἄλογες υπάρξεις.

40) Ἐλεγε ὁ μητροπολίτης Βενιαμίν και αὐτά:

—Ὁ ἄνθρωπος προικίσθηκε ἀπὸ τον Θεό με τὸ τάλαντο τῆς ομιλίας, με νοῦ ἐπιδεκτικό τῆς γνώσεως και κανένα εἶδος γνώσεως ἢ τέχνης δεν εἶναι ἀπρόσιτο πρὸς ἐκμάθηση. Ὅποτε ὅταν περιφρονῇ τὸ τάλαντό του, δεν μπορεῖ να θεωρηθῇ ἄξιος ἄλλης ονομασίας παρὰ μόνο ὅτι εἶναι πονηρὸς δούλος και οκνηρὸς. οὔτε πάλι εἶναι ἄξιος ἄλλης ἀμοιβῆς παρὰ μόνο να ριφθῇ στο σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου ὑπάρχει αἰώνιος κλαυθμὸς και βρυγμὸς των οδόντων (Ματθ. 15, 30).

41) Ὅσο για τους γονεῖς που δεν ἐπέτρεπαν στα παιδιὰ των να σπουδάσουν ἔλεγε:

Φονιάδες των παιδιῶν θα ωνόμαζα ὄντως τους γονεῖς που δεν φροντίζουν να δώσουν οὔτε ἓνα εἶδος διδασκαλίας στα παιδιὰ των. Και τὸ χειρότερο ἀπ’ αὐτό εἶναι τὸ ἐξῆς, καθὼς βεβαιώνει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος:

«Οἱ φονιάδες των παιδιῶν μόνο τὸ σῶμα χωρίζουν ἀπὸ τὴν ψυχὴ, ἐνῶ αὐτοὶ που δεν δίνουν καλὴ ἀγωγή και διδασκαλία στα παιδιὰ των, και τὸ σῶμα χωρίζουν ἀπὸ τὴν ψυχὴ, και τὴν ψυχὴ ἀπὸ τον Θεό». Αλλοίμονο λοιπὸν και τρισαλλοίμονο σε εσὰς τους γονεῖς τοῦ κόσμου, ἀλλὰ περισσότερο αλλοίμονο και τρισαλλοίμονο σ’ αὐτοὺς που θα γίνουν τέτοιοι.

42) Κάθε γνώσις ἢ τέχνη αποκτάται με τὴν θεωρία και πράξι. Αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται και με τὴν χριστιανικὴ διδασκαλία. Για να γίνῃ κανεὶς τέλειος χριστιανός, πρέπει πρῶτα να ἔχῃ τὴν θεωρία τῆς πίστεως, δηλαδή να γνωρίζει τὴν Θεία Γραφή και διδασκαλία. Ὑστερα να ἔχῃ τὴν πράξι, δηλ. να ἔχῃ ἔργα πίστεως, διότι «πίστις χωρὶς τα ἔργα εἶναι νεκρά» (Ἰακ. 2, 20)

Ρουμάνικο Γεροντικό
Εκδόσεις Ορθόδοξος Κυψέλη

Πηγή: impantokratoros.gr